

Οδηγός εύρεσης πόρων για εθελοντικές οργανώσεις δασοπυροπροστασίας

Φορέας Υλοποίησης

Εταίρος

Οδηγός εύρεσης πόρων για εθελοντικές οργανώσεις δασοπροστασίας

Αθήνα, Φεβρουάριος 2022

Κείμενο:

Ηλίας Τζηρίτης (WWF Ελλάς)

Επιμέλεια κειμένων:

Άννα Βαφειάδου

Δρ. Παναγιώτα Μαραγκού (WWF Ελλάς)

Δήμητρα Στάθη (εθελοντική συνεισφορά)

Σχεδιασμός:

Μάριος Βόντας / WWF Ελλάς

© Copyright: WWF Ελλάς 2022

Ο παρών οδηγός δημιουργήθηκε από το WWF Ελλάς στο πλαίσιο του έργου «Ενίσχυση της διαφάνειας και λογοδοσίας στη χρηματοδότηση της πρόληψης και της καταστολής των δασικών πυρκαγιών με τη συμβολή της κοινωνίας των πολιτών» και υλοποιείται στο πλαίσιο του προγράμματος Active Citizens Fund, με φορέα υλοποίησης το WWF Ελλάς και εταίρο το Μεσογειακό Ινστιτούτο Ερευνητικής Δημοσιογραφίας (MIIR).

Το πρόγραμμα Active citizens fund, ύψους € 13,5 εκ., χρηματοδοτείται από την Ισλανδία, το Λιχτενστάιν και τη Νορβηγία και είναι μέρος του χρηματοδοτικού μηχανισμού του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (EOX) περιόδου 2014 – 2021, γνωστού ως EEA Grants. Το πρόγραμμα στοχεύει στην ενδυνάμωση και την ενίσχυση της βιωσιμότητας της κοινωνίας των πολιτών και στην ανάδειξη του ρόλου της στην προαγωγή των δημοκρατικών διαδικασιών, στην ενίσχυση της συμμετοχής των πολιτών στα κοινά και στην προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Τη διαχείριση της επιχορήγησης του προγράμματος Active citizens fund για την Ελλάδα έχουν αναλάβει από κοινού το Ίδρυμα Μποδοσάκη και το SolidarityNow

Διαβάστε περισσότερα εδώ:

www.activecitizensfund.gr

Ο οδηγός είναι διαθέσιμος ηλεκτρονικά στο https://www.wwf.gr/ti_kanoume/fysh/dasi/diafaneia_enantia_stis_purkagies/

Περιεχόμενα

Εισαγωγή	4
Προετοιμασία.....	6
Σχεδιασμός για την εξεύρεση πόρων σε 10 βήματα	7
Επικοινωνία	8
Πηγές εξεύρεσης πόρων	9
Χρηματοδοτικά εργαλεία	14
Προϋποθέσεις χρηματοδότησης	29
Επίλογος	31

Εισαγωγή

Όπως και σε κάθε άλλο ζήτημα διαχείρισης κρίσεων, έτσι και στην περίπτωση των δασικών πυρκαγιών δεν είναι εφικτό, με όρους αποτελεσματικής αξιοποίησης των δημόσιων πόρων, να αναμένεται από την Πολιτεία να θέτει συνεχώς σε ετοιμότητα μέσα και προσωπικό ικανά να αντιμετωπίσουν κάθε πιθανή έξαρση συμβάντων. Από την άλλη, ακόμα και οι πλέον οργανωμένοι κρατικοί μηχανισμοί ανά τον κόσμο έχουν συγκεκριμένα όρια, που, όταν τα ξεπεράσουν, καταρρέουν. Γι' αυτόν τον λόγο –σε πολλές χώρες- ο εθελοντισμός και η οργάνωση των κοινωνιών διαδραματίζουν κομβικό ρόλο στην πρόληψη και διαχείριση των φυσικών καταστροφών. Ειδικότερα για το ζήτημα των δασικών πυρκαγιών, ο εθελοντισμός είναι ακόμα σημαντικότερος, αφ' ενός λόγω των τοπικών ιδιαιτεροτήτων του φαινομένου και αφ' ετέρου λόγω των πολύ αυξημένων εποχικών διακυμάνσεων των συμβάντων.

Στην Ελλάδα λειτουργούν σήμερα περισσότερες από 300 εθελοντικές οργανώσεις πολιτικής προστασίας (για την ακρίβεια 307 σύμφωνα με την τελευταία καταγραφή του WWF Ελλάς), οι οποίες παράγουν έργο στο πεδίο της δασοπροστασίας και δασοπυρόσβεσης (κύριο ή συμπληρωματικό). Σε κάποιες –κυρίως νησιωτικές- περιοχές οι εθελοντικές οργανώσεις αποτελούν το πραγματικό σημείο αναφοράς για πάρα πολλά άλλα θέματα που αφορούν στην ασφάλεια και στην αρωγή των πολιτών. Υπάρχουν και περιπτώσεις, που πραγματικά καλύπτουν την απουσία ή την ανεπάρκεια των επίσημων κρατικών αρχών.

Παρά τη μεγάλη σημασία των εθελοντικών ομάδων, αυτές δεν υποστηρίζονται με σταθερότητα από την Πολιτεία και καλύπτουν τις ανάγκες τους μέσα από μια ποικιλία χρηματοδοτικών πηγών. Οι διαθέσιμες πηγές είναι κατακερματισμένες σε ποικίλα χρηματοδοτικά εργαλεία και οι ομάδες συχνά δεν γνωρίζουν πώς να αναζητήσουν και πώς να έχουν πρόσβαση σε αυτά. Όπως έχει φανεί στην πράξη σε πολλές περιπτώσεις οι σχετικοί φορείς δεν ενημερώνουν επαρκώς για την κατανομή των σχετικών χρηματοδοτικών εργαλείων με αποτέλεσμα να χάνονται ευκαιρίες και να μην υπάρχει δυνατότητα αξιολόγησης της κατανομής τους από τις εθελοντικές ομάδες. Ως αποτέλεσμα αυτών, οι περισσότερες εθελοντικές οργανώσεις ταλανίζονται από σημαντικά προβλήματα έλλειψης εξοπλισμού και μέσων. Οι ελλείψεις αυτές εμφανίζονται πάντοτε μεγαλύτερες μετά από απαιτητικές αντιπυρικές περιόδους, καθώς ο εξοπλισμός των ομάδων είναι σε μεγάλο βαθμό αναλώσιμος, ενώ τα μέσα τους και ο πάγιος εξοπλισμός (π.χ. μέσα ατομικής προστασίας) καταπονούνται ή και καταστρέφονται.

Ο σκοπός του παρόντος οδηγού

είναι να προσφέρει τις βασικές γνώσεις για τις πηγές προμήθειας εξοπλισμού των εθελοντικών οργανώσεων. Αποτελεί, επίσης, ένα εργαλείο για τη διεκδίκηση μεγαλύτερης διαφάνειας και λογοδοσίας των δημόσιων αρχών σε ένα μείζον ζήτημα δημοσίου συμφέροντος, αυτό της κατανομής δημόσιων πόρων στην πρόληψη και καταστολή των δασικών πυρκαγιών. Η χαρτογράφηση και η συγκεντρωτική παρουσίαση των χρηματοδοτικών εργαλείων με τον παρόντα οδηγό συμβάλλει στη διαφάνεια αναφορικά με το πώς κατανέμονται οι δημόσιοι πόροι και διευκολύνει την πρόσβαση των εθελοντικών ομάδων στα εργαλεία αυτά. Από την άλλη, οι δημόσιες αρχές λογοδοτούν για τον τρόπο που αποφασίζουν να κατανέμουν τους πόρους. Εφόσον λάβουν χρηματοδότηση, οι εθελοντικές ομάδες είναι υπόλογες για τον τρόπο που αξιοποιούν τους πόρους που τους χορηγήθηκαν.

Προετοιμασία

Στο εσωτερικό κάθε εθελοντικής ομάδας θα πρέπει να προσδιοριστούν με σαφήνεια οι μελλοντικοί της στόχοι, καθώς και, με ποιον τρόπο επιθυμεί να το επιτύχει και τι δυνατότητες έχει για να μπορέσει να φέρει το όραμά της σε πέρας. Είναι προαπαιτούμενο οι δράσεις της να συνάδουν με το λόγο ύπαρξής της και, αν αυτό μπορεί να επιτευχθεί μέσα από τη χρηματοδότηση ενός ή περισσότερων δράσεων, τότε ένα μέρος τουλάχιστον του οράματος έχει ελπίδες να υλοποιηθεί.

Οι εθελοντικές οργανώσεις εστιάζουν συνήθως σε συγκεκριμένες βραχυπρόθεσμες δράσεις, είναι όμως απαραίτητο για τη μακροχρόνια βιωσιμότητά τους να εμπλακούν σε μια διαδικασία σχεδιασμού με στόχο την ανάπτυξη μιας αποτελεσματικής στρατηγικής εξεύρεσης πόρων.

Το πρώτο βήμα για οποιαδήποτε προσπάθεια χρηματοδότησης είναι **η αναγνώριση και ιεράρχηση των αναγκών της οργάνωσης**, όχι μόνο των βραχυπρόθεσμων και μεσοπρόθεσμων αναγκών, αλλά και των μακροπρόθεσμων που θα καταστήσουν την οργάνωση βιώσιμη και επιχειρησιακά λειτουργική για τουλάχιστον έξι χρόνια (επιπλέον τέτοιοι μακρύτεροι κύκλοι έξι ετών μπορούν να συνδεθούν με τους κύκλους βασικών χρηματοδοτικών εργαλείων, όπως το ΕΣΠΑ ή το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης). Η ιεράρχηση παίζει σπουδαίο ρόλο, π.χ. όταν μια οργάνωση διαθέτει τρία πυροσβεστικά οχήματα, αλλά τα μέσα ατομικής προστασίας των εθελοντών της είναι ελλιπή ή φθαρμένα, είναι σαφές ότι η προτεραιότητα δεν μπορεί να είναι ένα νέο πυροσβεστικό όχημα.

Μια εθελοντική οργάνωση που έχει σαφή στόχο και στρατηγικό σχεδιασμό για τον πετύχει, μπορεί να επιλέξει τις πιο κατάλληλες πηγές χρηματοδότησης και να αφοσιωθεί στην αξιοποίησή τους. Η αναγνώριση και ιεράρχηση των αναγκών, καθώς και η καταγραφή της υπάρχουσας κατάστασης (τι πόρους διαθέτει και από πού προέρχονται), θα βοηθήσει να γίνουν πιο ξεκάθαροι οι χρηματοδοτικοί της στόχοι, αλλά και οι τρόποι για να τους επιτύχει. Αν η εύρεση χρηματοδότησης είναι διαφοροποιημένη από τις δράσεις και τις ανάγκες, τότε τείνει να γίνει ευκαιριακή επιδίωξη και αυτοσκοπός, που θα αποπροσανατολίσει την οργάνωση από τους αρχικούς της στόχους.

Ο σχεδιασμός δεν πρέπει να ειδωθεί ως μια χρονοβόρα τυπική εργασία, αλλά ως μια ουσιαστική διαδικασία ενδυνάμωσης της βιωσιμότητας της οργάνωσης, στην οποία πρέπει να συμμετέχουν όλα τα στελέχη της (ανάλογα με τον ρόλο και τις δεξιότητές τους), για να έχει πολλαπλασιαστικά οφέλη και να ενδυναμώσει τις ικανότητες και το δυναμικό της.

Το παρακάτω πλαίσιο παρουσιάζει μια κωδικοποίηση των βημάτων σχεδιασμού για την εξεύρεση πόρων από μια εθελοντική οργάνωση.

Σχεδιασμός για την εξεύρεση πόρων σε 10 βήματα

1. Αποσαφήνιση Οράματος και Σκοπού και δήλωση αποστολής

Για παράδειγμα, το όραμά μας είναι η διαφύλαξη του δασικού πλούτου της περιοχής μας από τις δασικές πυρκαγιές. Η δήλωση αποστολής απορρέει και από το καταστατικό της κάθε οργάνωσης

2. Ιεράρχηση Αναγκών

Πάγιες, λειτουργικές και επιχειρησιακές

3. Αντιστοίχιση Στόχων- Ενεργειών

Συζήτηση και σκέψη για τρόπους κάλυψης των αναγκών (πού χρειάζονται οπωσδήποτε χρήματα, πού μπορεί να υπάρξει μία χορηγία σε είδος, πούμπο- ρούν να βοηθήσουν οι ίδιοι ή ο δήμος κ.λ.π.)

4. Διατύπωση πλάνου δράσεων για εξεύρεση πόρων

5. Καταγραφή αναγκών για την εκπλήρωση του πλάνου δράσεων

6. Χαρτογράφηση πιθανών χρηματοδοτών

Ανεξαρτήτως είδους χρηματοδότη, τα δείγματα ότι μπορεί να δείξει ενδιαφέ- ρον για να συμβάλει είναι:

- i. Να περιλαμβάνονται αντίστοιχες δράσεις στη στρατηγική του / ή στη πρό- σκληση του (δημόσιοι πόροι),
- ii. Να έχει πραγματοποιήσει αντίστοιχη δράση,
- iii. Να έχει ίδιο ενδιαφέρον (τοπικότητα, προσωπική εμπλοκή, ευαλωτότητα).

7. Διατύπωση σύντομης πρότασης χρηματοδότησης

Μπορεί να είναι ένα φάκελος χρηματοδότησης, ένα κείμενο ή απλά και μια παρουσίαση power point.

8. Διερευνητικές επαφές με δυνητικούς χρηματοδότες

9. Κατάθεση πρότασης χρηματοδότησης

10. Αξιολόγηση και επικαιροποίηση του σχεδίου

Επικοινωνία

Η προστιθέμενη αξία μιας εθελοντικής οργάνωσης προκύπτει από την αναγνώρισή της και τη στήριξη της δράσης της από την κοινωνία. Προαπαιτούμενο, λοιπόν, της επικοινωνίας είναι η δράση της οργάνωσης. Στα πλαίσια αυτά ο επικοινωνιακός σχεδιασμός μιας εθελοντικής οργάνωσης μπορεί να θεωρηθεί μοχλός ανάπτυξης της «οργανωσιακής» αποτελεσματικότητας.

Η αποτελεσματική επικοινωνία με την κοινωνία στην οποία δραστηριοποιείται η οργάνωση μπορεί να επιτευχθεί επίσης με:

- τη συμμετοχή σε συλλογικά όργανα, όπως π.χ. το Συντονιστικό Όργανο Πολιτικής Προστασίας,
- τη συμμετοχή σε τοπικά δρώμενα, που είναι σχετικά με τους σκοπούς της οργάνωσης,
- την αποστολή ευχαριστήριων επιστολών σε φορείς και ανθρώπους που βοηθούν τη δράση της οργάνωσης,
- την αποστολή του απολογισμού δράσης σε χορηγούς ή φορείς με τους οποίους συνεργάζεται η οργάνωση.

Με ορθολογικό σχεδιασμό και χρήση της επικοινωνίας η οργάνωση μπορεί να πετύχει:

- την αναγνωρισιμότητά της στην κοινή γνώμη,
- τη γνωριμία με ανθρώπους-κλειδιά που μπορούν να βοηθήσουν τη δράση της,
- τη μετάδοση γνώσεων και
- την επαφή με κέντρα λήψης αποφάσεων.

Η επιτυχημένη εξεύρεση πόρων από ιδιωτικές πηγές πρέπει να συνοδεύεται και από ένα πλάνο επικοινωνίας και λογοδοσίας.

Τα κύρια συστατικά είναι:

Διαφάνεια: η εξασφάλιση της διαφάνειας επιτυγχάνεται με γραπτές αποφάσεις των οργάνων διοίκησης της οργάνωσης, την αναζήτηση οικονομικών προσφορών για υλικά, την έκδοση νομίμων παραστατικών, τα αποδεικτικά της χρήσης του εξοπλισμού και την κοινοποίησή τους στο χορηγό.

Προβολή των υποστηρικτών: αυτό μπορεί να προκύψει βάσει πλάνου από τη οργάνωση, αλλά μπορεί να ζητηθούν συγκεκριμένες ενέργειες προβολής από τους ίδιους τους χορηγούς (π.χ. δελτίο τύπου, ανακοινώσεις στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης).

Προβολή της δράσης της οργάνωσης, των ωφελειών που πηγάζουν από αυτή, αλλά και προβολή των ανθρώπων της οργάνωσης. Η σωστή χρήση των ηλεκτρονικών μέσων επικοινωνίας είναι εξαιρετικά σημαντική.

ΠΗΓΕΣ ΕΞΕΥΡΕΣΗΣ ΠΟΡΩΝ

Οι πόροι για τις εθελοντικές οργανώσεις δασοπυροπροστασίας προέρχονται κυρίως από τρεις κατηγορίες:

1. Αυτοχρηματοδότηση
2. Πόροι ιδιωτών
3. Θεσμικοί-Δημόσιοι Πόροι

Η βοήθεια μπορεί να μεταφράζεται σε χρήμα (π.χ. κάλυψη καυσίμων, λειτουργικών εξόδων) ή σε είδος (π.χ. μέσα ατομικής προστασίας, δασοπυροσβεστικός εξοπλισμός). Συνήθως οι χορηγίες σε είδος εξασφαλίζουν μεγαλύτερο βαθμό διαφάνειας και λογοδοσίας και προτιμώνται από τις εθελοντικές οργανώσεις. Οι χορηγίες σε χρήμα απαιτούν επιπλέον και κάποιες τυπικές προϋποθέσεις, όπως ύπαρξη λογαριασμού τραπεζής στα στοιχεία της οργάνωσης (και τακτική επικαιροποίηση των δικαιούχων), θεωρημένα γραμμάτια αποδείξεων και λοιπά φορολογικά στοιχεία. Οι εισφορές σε χρήμα (ειδικά από τα μέλη ή άλλες μεθόδους αυτοχρηματοδότησης) εξασφαλίζουν την οικονομική ανεξαρτησία από κρατικούς και ιδιωτικούς φορείς και, κατ'επέκταση, περισσότερη αμεροληψία στη δράση.

Το διάγραμμα, η πυραμίδα μεθόδων χρηματοδότησης¹, δείχνει τους διαφορετικούς τρόπους με τους οποίους μια εθελοντική οργάνωση μπορεί να εξασφαλίσει χρηματικές εισφορές από ιδιώτες, πώς αναπτύσσονται οι προσωπικές σχέσεις σε βάθος χρόνου και τι συσχετισμοί αναπτύσσονται ανάμεσα στα εργαλεία εξεύρεσης πόρων και το βαθμό εξοικείωσης των δωρητών με την οργάνωση.

¹ Θεοδωρόπουλος Μ., Δόικος Π., Μαγκλάρα Ε. (2009) «Οδηγός για το περιβάλλον: Εξεύρεση πόρων από περιβαλλοντικές ΜΚΟ», WWF Ελλάς, Αθήνα.

1. Αυτοχρηματοδότηση

Η αυτοχρηματοδότηση πραγματοποιείται κυρίως μέσω των μελών της οργάνωσης και των εισφορών ατόμων που συμβάλλουν άμεσα στο έργο της. Περιλαμβάνει τις ετήσιες συνδρομές των μελών, που προβλέπονται στο καταστατικό σύστασης, έκτακτες συνδρομές των μελών, έσοδα από εκδηλώσεις που διοργανώνει η οργάνωση για εξεύρεση πόρων, παροχή υπηρεσιών και πώληση ειδών (π.χ. ρουχισμός, αναμνηστικά). Οι εκδηλώσεις απαιτούν σοβαρό σχεδιασμό, ώστε τα έσοδα για τη διοργάνωση τους να μην είναι μεγαλύτερα από τα έσοδα που θα προκύψουν. Είναι μια «εμπροσθοβαρής επένδυση», όπου πρέπει να χρησιμοποιηθούν κάποιοι πόροι, ώστε να προκύψουν ακόμα περισσότεροι.

2. Πόροι ιδιωτών

Οι πόροι που προέρχονται από ιδιώτες δύναται να αφορούν χρήμα ή είδη. Μπορούν να προέλθουν από τις εξής πηγές:

2.1. Ιδιωτικές χορηγίες σε χρήμα και είδος

Οι χορηγίες μπορεί να προέρχονται από άτομα εκτός των μελών της οργάνωσης ή εταιρίες/οργανισμούς που επιθυμούν να ενισχύσουν το παραγόμενο έργο. Απαιτείται συγκεκριμένη στρατηγική και καλλιέργεια σχέσεων με τους χορηγούς, που συνδέεται άμεσα με την προβολή (προώθηση) του έργου της οργάνωσης. Πολύ συχνά πρόκειται για άτομα ή εταιρίες που δραστηριοποιούνται στην περιοχή δράσης μιας οργάνωσης. Επίσης, μπορεί να έχει τη μορφή συμμετοχικής χρηματοδότησης (crowdfunding) ή ειδικών εκδηλώσεων, που διοργανώνονται από τρίτους εκτός οργάνωσης με σκοπό την ενίσχυση της. Συνήθως αποτελούν το μεγαλύτερο ποσοστό εσόδων μιας εθελοντικής οργάνωσης και τον βασικό λόγο που τη διατηρεί σε λειτουργία.

Παράδειγμα συμμετοχικής χρηματοδότησης

Ο γύρος της Κεφαλονιάς με κανό-καγιάκ για καλό σκοπό

Ο Δημήτρης Βερούτης, μόνιμος κάτοικος Κεφαλονιάς, 14 χρονών, μαθητής της Γ' Γυμνασίου πραγματοποίησε μεταξύ 3-6 Μαΐου 2021 τον γύρο της Κεφαλονιάς με κανό-καγιάκ. Ο σκοπός ήταν η συγκέντρωση χρημάτων για την στήριξη του παιδιατρικού τμήματος του Γενικού Νοσοκομείου Κεφαλληνίας, καθώς και για την Εθελοντική Οργάνωση Δασοφυτόσβεσης Κεφαλονιάς. Μέσω αυτής της προσπάθειας κατέστη δυνατό να συγκεντρωθούν περί τα 40.000 ευρώ. Η προσπάθεια υποστηρίχθηκε από την πρωτοβουλία “Teens For Teens” του μη κερδοσκοπικού οργανισμού «Δεσμός».

Σημείωση:

Είναι προτιμητέα η ιδιωτική χορηγία σε είδος για λόγους διαφάνειας και λογοδοσίας, ενώ η χορηγία σε χρήμα δύναται να καλύψει ανάγκες που δεν μπορούν να καλυφθούν αλλιώς (π.χ. ενοίκια, καύσιμα).

Οι εθελοντικές οργανώσεις που δέχονται συνεισφορές σε είδος και επιθυμούν να προσεγγίσουν επιχειρήσεις είναι σημαντικό να ακολουθήσουν τις παρακάτω προτεινόμενες ενέργειες:

- να χαρτογραφήσουν επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην ευρύτερη περιοχή και να ανατρέξουν στις ιστοσελίδες τους, ώστε να διαπιστώσουν αν στο πλαίσιο της εταιρικής υπευθυνότητάς τους χρηματοδοτούν αντίστοιχες δράσεις.
- να προσεγγίσουν την επιχείρηση και να παρουσιάσουν το έργο τους ζητώντας μία συγκεκριμένη πρόταση υποστήριξης, αναφέροντας συγκεκριμένες ευκαιρίες αναγνώρισης της δωρεάς.
- να συντάξουν ένα συμφωνητικό χορηγίας/δωρεάς.
- να αποστείλουν μια ευχαριστήρια επιστολή στον χορηγό.
- να κάνουν αναφορά στον ετήσιο απολογισμό δράσεων, όπου ενημερώνεται η Γενική Συνέλευση.
- να αναρτήσουν σχετικό άρθρο στα κοινωνικά μέσα δικτύωσης ή την ιστοσελίδα τους ή να προβούν σε κοινό δελτίο τύπου με τον χορηγό.

Τα παραπάνω θα βοηθήσουν, ώστε να δημιουργηθεί εμπιστοσύνη μεταξύ χορηγού και χορηγούμενου κι' έτσι να διευκολυνθεί μια μελλοντική συνεργασία. Τέλος, μπορούν να υπάρξουν και προτάσεις επικοινωνίας και προβολής από τον ίδιο τον χορηγό, που πρέπει να ληφθούν υπόψη.

Η χορηγία δεν είναι και δεν πρέπει να αντιμετωπίζεται ούτε ως δωρεά ούτε ως φιλανθρωπία ή ευεργεσία. Η χορηγία είναι θεσμός ανταποδοτικός. Η εξεύρεση χορηγών ούτε εύκολη υπόθεση είναι ούτε μπορεί να αντιμετωπιστεί μόνο με τη λογική των επαφών - γνωριμιών, δηλαδή των άτυπων δημοσίων σχέσεων των μελών της οργάνωσης. Προφανώς, η ύπαρξη επαφών μπορεί να διευκολύνει την ανεύρεση χορηγών, αν όμως αυτό δεν προωθηθεί μεθοδικά, δεν μπορεί η οργάνωση να «κεφαλαιοποιήσει» μακροπρόθεσμα κάτι σημαντικό.

Σημείωση:

Ειδικά για τους ιδιώτες χορηγούς είναι καλό να αποστέλλονται:

1. παραστατικά είσπραξης,
2. ευχαριστήρια επιστολή,
3. αναφορά χρήσης της δωρεάς (είτε αφορά σε χρήμα είτε σε εξοπλισμό).

2.2. Κληροδοτήματα -κληρονομίες

Με τον όρο «κληροδοτήμα» εννοείται κάθε περιουσία που καταλείπεται με δωρεά κληρονομιά ή κληροδοσία προς εκπλήρωση σκοπών κοινής ωφελείας. Μπορεί να μην αφορά μια συγκεκριμένη οργάνωση, αλλά τον ευρύτερο σκοπό (π.χ. διαφύλαξη του δασικού πλούτου μιας περιοχής) και συνήθως έχει διάρκεια στο χρόνο αντλώντας πόρους από διαθέσιμα περιουσιακά στοιχεία.

Πρόκειται για μια όχι και τόσο διαδεδομένη πρακτική στη χώρα μας. Έχει συμβεί σε κάποιες περιπτώσεις μέλη ή φίλοι μιας οργάνωσης να επιθυμούν να κληροδοτήσουν κάποιο περιουσιακό στοιχείο σε αυτή. Συχνά αυτό μπορεί να μην είναι σε γνώση της οργάνωσης εκ των προτέρων. Το κληροδοτήμα μπορεί να αφορά σε χρηματικό ποσό ή ένα όχημα, ένα κτίριο που μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως έδρα ή ένα περιουσιακό στοιχείο που μπορεί να εκποιηθεί ή να ενοικιαστεί και να αποτελέσει έσοδο για την οργάνωση. Μεγάλη προσοχή απαιτείται κατά την αποδοχή κληρονομιών, γιατί μπορεί να έχουν όρους που δεν μπορούν να εκπληρωθούν, οικονομικά βάρη που θα επιβαρύνουν αντί να ωφελήσουν την οργάνωση ή να απαιτούν αλλαγές στο καταστατικό ή και τη μορφή της οργάνωσης. Η αποδοχή της κληρονομιάς πρέπει να γίνεται με την παρουσία δικηγόρου και πρέπει να ακολουθείται από ένα ευχαριστήριο γράμμα στην οικογένεια του χορηγού.

2.3. Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη (ΕΚΕ)

Είναι η οικειοθελής δέσμευση των επιχειρήσεων για ένταξη στις επιχειρηματικές τους πρακτικές κοινωνικών και περιβαλλοντικών δράσεων, που είναι πέρα και πάνω από όσα επιβάλλονται από τη νομοθεσία και έχουν σχέση με όλους όσοι επηρεάζονται από τις δραστηριότητές τους (εργαζόμενοι, μέτοχοι, συνεργάτες, προμηθευτές, επενδυτές, καταναλωτές, κοινότητες) μέσα στις οποίες δραστηριοποιούνται².

Η ΕΚΕ μπορεί να υλοποιηθεί μέσω πάγιων χορηγήσεων (π.χ. ασφάλιστρα οχημάτων), συμμετοχής των εργαζομένων μιας επιχείρησης στις δράσεις μια εθελοντικής οργάνωσης ή επένδυση μιας εταιρία στην ανάπτυξη του έργου μιας οργάνωσης (π.χ. παροχή υγειονομικής κάλυψης ή ασφάλισης εθελοντών).

Για μία εθελοντική οργάνωση οι πιο σημαντικοί δυνητικοί υποστηρικτές μπορεί να είναι μικρές τοπικές επιχειρήσεις. Επίσης, σημαντικοί είναι και οι ιδιώτες επαγγελματίες. Για παράδειγμα, ένας λογιστής μπορεί να προσφέρει δωρεάν τις αντίστοιχες υπηρεσίες ή ένας μηχανικός να συντηρεί τα οχήματα εθελοντών.

² Ελληνικό Δίκτυο για την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη, www.csrhellas.gr.

2.4. Κοινωφελή Ιδρύματα

Στην Ελλάδα υπάρχουν πολλά ιδιωτικά κοινωφελή ιδρύματα εθνικής ή τοπικής εμβέλειας που επιχορηγούν περιβαλλοντικές δράσεις και, φυσικά, συμβάλλουν στην εθελοντική δασοπυροπροστασία. Κάποια από αυτά έχουν επιχορηγήσει δράσεις του Πυροσβεστικού Σώματος, ενώ έχουν ενισχύσει σημαντικά το έργο και τον εξοπλισμό των εθελοντικών ομάδων. Συνήθως αυτοί οι οργανισμοί έχουν τυποποιημένες διαδικασίες υποβολής προτάσεων και παρακολούθησης έργου, συγκεκριμένες ημερομηνίες υποβολής, καθώς και συγκεκριμένα κριτήρια επιλεξιμότητας δράσεων. Γι' αυτόν το λόγο, είναι σκόπιμο να γίνει ενδελεχής έρευνα για τα υποψήφια ιδρύματα και έρευνα σχετικά με τα κριτήρια που θέτει το κάθε ίδρυμα, τις διαδικασίες και τα δικαιολογητικά που απαιτούνται, καθώς και τις δράσεις που έχει χρηματοδοτήσει στο παρελθόν, πριν διαμορφωθεί μια πρόταση.

3. Θεσμικοί-Δημόσιοι πόροι

Οι δημόσιοι πόροι προέρχονται από διάφορα χρηματοδοτικά εργαλεία. Στην πλειοψηφία των περιπτώσεων οι εθελοντικές οργανώσεις δεν είναι απευθείας δικαιούχοι αυτών των πόρων, που σημαίνει ότι δεν μπορούν να υποβάλλουν απευθείας αιτήματα προς τις υπηρεσίες που διαχειρίζονται τα εκάστοτε χρηματοδοτικά εργαλεία. Το κρίσιμο σημείο είναι η εύρεση του κατάλληλου προσώπου ή υπηρεσίας που θα αναλάβει την διαδικασία υποβολής σχετικής πρότασης με κριτήριο τις ανάγκες και τον αντίστοιχο σχεδιασμό των εθελοντικών οργανώσεων.

Χρηματοδοτικά εργαλεία

1. Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) 2014-2020, Μέτρο 19-CLLD/Leader

Γενικά χαρακτηριστικά

Το ΠΑΑ 2014-2020³ και ειδικά το Μέτρο 19 έχει προϋπολογισμό 6,15 εκατ. ευρώ από τα οποία ως σήμερα έχουν διατεθεί τα 2,5 εκατ. ευρώ⁴. Μέσω αυτού του εργαλείου και ειδικά της υποδράσης 19.2.6.1 οι εθελοντικές οργανώσεις μπορούν να εξασφαλίσουν υλικό εξοπλισμό δασοπυρόσβεσης όπως: μέσα ατομικής προστασίας, υλικά δασοπυρόσβεσης, εξοπλισμό τηλεπικοινωνιών, πυροσβεστικά οχήματα κ.α. Επίσης, μπορεί να εξασφαλιστούν και άλλα μέσα για την επίτευξη του σκοπού, όπως ενημερωτικό υλικό, φυλλάδια κτλ. Αν και φαινομενικά το ΠΑΑ έχει διάρκεια ως το 2020, πολλές δράσεις εξακολουθούν να υλοποιούνται ή κατά πάγια πρακτική θα συνδεθούν με την επόμενη προγραμματική περίοδο (δράσεις-«γέφυρες»). Άλλωστε, ασχέτως προγραμματικής περιόδου, παρόμοια προγράμματα συνιστούν ένα βασικό χρηματοδοτικό μέσο, για το οποίο οι οργανώσεις μπορούν να αναζητήσουν πληροφορίες, κάτι που αποτελεί και έναν από τους σκοπούς παρουσίασης των εργαλείων στον παρόντα οδηγό.

Τι πρέπει να κάνουν οι εθελοντικές οργανώσεις

- Να απευθυνθούν στις κατά τόπους Αναπτυξιακές Εταιρίες Δήμων ή Περιφερειών⁵, που είναι και οι διαχειριστές του συγκεκριμένου μέτρου, ώστε να ενημερωθούν για δράσεις, στις οποίες οι οργανώσεις μπορεί να είναι έμμεσοι δικαιούχοι, τα δικαιολογητικά και τις προϋποθέσεις για υποβολή και ένταξη.
- Να έρθουν σε επαφή με το γραφείο πολιτικής προστασίας του Δήμου ή της Περιφέρειας τους και να συμβάλλουν, ώστε να ετοιμαστεί η ανάλογη πρόταση και τα απαραίτητα δικαιολογητικά.
- Να παρακολουθούν τις σχετικές προκηρύξεις στις δράσεις και μέτρα που τους ενδιαφέρουν.

³ <http://agrotikianaptixi.gr/el>

⁴ Βάσει του με αρ. πρωτ. 1927/25-5-2021 εγγράφου της Μονάδας Τοπικής Ανάπτυξης του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) 2014-2020.

⁵ Αναλυτικά στοιχεία για τις κατά τόπους αναπτυξιακές εταιρίες στο https://ead.gr/wp-content/uploads/2021/07/%CE%9F%CE%9C%CE%91%CE%94%CE%95%CE%A3-%CE%A4%CE%9F%CE%A0%CE%99%CE%9A%CE%97%CE%A3-%CE%94%CE%A1%CE%91%CE%A3%CE%97%CE%A3_7_2021.pdf

Παραδείγματα χρηματοδότησης⁶

Περιφέρεια	Οργάνωση τοπικής δράσης	Δικαιούχος	Καλυπτόμενη ανάγκη	Ποσό ενίσχυσης
Βορείου Αιγαίου	Εταιρεία Τοπικής Ανάπτυξης Λέσβου (ΕΤ.Α.Λ. Α.Ε)	Σωματείο Εθελοντών Πυροσβεστών Λέσβου (ΣΕΠΥΝΛ)	Πυροσβεστικός εξοπλισμός	76.836,00
Ιονίων νήσων	Δίκτυο Συνεργασίας Ζακύνθου	Εθελοντικός Σύλλογος Προστασίας Χλωρίδας και Πανίδας Κερίου «Ο Πεύκος»	Πυροσβεστικό όχημα και Πυροσβεστικός εξοπλισμός	70.579,21
Κρήτης	Αναπτυξιακή Ηρακλείου Α.Α.Ε. Ο.Τ.Α.	Εθελοντική Οργάνωση Αρχανών «Φίλιος Ζεウス»	Πυροσβεστικός εξοπλισμός και ενημερωτικό υλικό για δασικές πυρκαγιές	55.805,46
	Αναπτυξιακή Λασιθίου Α.Α.Ε. Ο.Τ.Α.	Λέσχη φίλων Τετρακίνησης Ιεράπετρας	Πυροσβεστικό όχημα	81.336,91
		Εθελοντές Διασώστες Κρήτης ΕΔΙΚ	Πυροσβεστικό όχημα	33.387,95
Στερεάς Ελλάδας	Αναπτυξιακή Ευβοίας Α.Ε.	Σύλλογος Εθελοντικών Δυνάμεων Δασοπροστασίας και Διάσωσης Ψαχνών	Μέσα ατομικής προστασίας	34.994, 04

⁶ Πηγή δεδομένων: Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Γενική Γραμματεία Αγροτικής Πολιτικής και Διαχείρισης Κοινοτικών Πόρων, Ε.Υ. Εφαρμογής ΠΑΑ 2014-2020-Μονάδα Τοπικής Ανάπτυξης.

2. Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι (ΚΑΠ)-Υπουργείο Εσωτερικών

Γενικά χαρακτηριστικά

Αυτό το χρηματοδοτικό εργαλείο είναι γνωστό και ως ΣΑΤΑ. Οι ΚΑΠ είναι η πιο συνηθισμένη μορφή χρηματοδότησης προς τις εθελοντικές οργανώσεις και κατανέμονται μέσω των Δήμων ή των Συνδέσμων Δήμων. Κάθε έτος το Υπουργείο Εσωτερικών (ΥΠΕΣ) κατανέμει στους Δήμους και τους Συνδέσμους Δήμων τα αντίστοιχα ποσά με σκοπό την πυροπροστασία. Οι εθελοντικές οργανώσεις είναι δικαιούχοι αυτών των πόρων που διανέμονται βάσει σχετικής υπουργικής απόφασης.

Το συνολικό ποσό που διατίθεται ετησίως σε Δήμους και συνδέσμους Δήμων ανέρχεται περίπου στα 18 εκατ. ευρώ. Τα ποσά που διανέμονται σε κάθε δήμο είναι δημόσια διαθέσιμα μέσω της ιστοσελίδας του ΥΠΕΣ και από την ηλεκτρονική πύλη «Διαύγεια». Τα ποσά δεν είναι ίδια για κάθε δήμο και το ύψους τους εξαρτάται από κριτήρια όπως ο πληθυσμός, η έκταση, η επικινδυνότητα δασικών πυρκαγιών κτλ. **Οι Δήμοι οφείλουν να διαθέτουν τις εν λόγω πιστώσεις αποκλειστικά για δράσεις πυροπροστασίας**, κατόπιν συνεννόησης με τις Πυροσβεστικές και Δασικές υπηρεσίες, γνωστοποιώντας άμεσα τα σχετικά έργα/ενέργειες στις αρμόδιες Διευθύνσεις των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων.

Μέσω αυτής της ενίσχυσης οι Δήμοι μπορούν να χρηματοδοτήσουν ενέργειες όπως: α) εκτέλεση προγραμμάτων προληπτικού καθαρισμού της βλάστησης για τη μείωση του κινδύνου σε περιοχές ιδιαίτερης προστασίας (άλση, πάρκα, κατασκηνώσεις, κλπ) αρμοδιότητάς τους,

- β) απομάκρυνση των υπολειμμάτων καθαρισμού της βλάστησης που ενεργείται για τους ίδιους λόγους από ιδιοκτήτες σε περιβάλλοντες χώρους κατοικιών και οικοπεδικές εκτάσεις (Πυρ. Διάταξη 4/2012, Ν.3852/2010, αρθ.94 παρ.1), εντός των διοικητικών τους ορίων,
- γ) εκτέλεση έργων και εργασιών προληπτικού καθαρισμού της βλάστησης καθ' υπόδειξη και συνεργασία με τις κατά τόπους αρμόδιες δασικές υπηρεσίες, κυρίως στη ζώνη μίξης δασών - πόλεων και οικισμών για λόγους αντιπυρικής προστασίας των πολεοδομικών τους συγκροτημάτων,
- δ) συντήρηση και βελτίωση του δασικού οδικού δικτύου, σε συνεργασία με τις κατά τόπους δασικές υπηρεσίες,
- ε) υλοποίηση προληπτικών μέτρων που αποβλέπουν στην αποφυγή πρόκλησης πυρκαγιών από τη λειτουργία χώρων ανεξέλεγκτης εναπόθεσης απορριμμάτων.
- στ) ενίσχυση εθελοντικών δράσεων σε επίπεδο ΟΤΑ Α' βαθμού,
- ζ) θέματα προμήθειας εξοπλισμού (π.χ. βυτιοφόρα, γεννήτριες, ασύρματοι κλπ),
- η) λειτουργικά έξοδα (π.χ. καύσιμα, υπερωρίες προσωπικού κ.λ.) και
- θ) κάλυψη δαπανών μίσθωσης οχημάτων ή μηχανημάτων προς ενίσχυση του έργου της καταστολής ή της αντιμετώπισης εκτάκτων αναγκών.

Τι πρέπει να κάνουν οι εθελοντικές οργανώσεις

Οι εθελοντικές οργανώσεις οφείλουν να ενημερωθούν από το Γραφείο Πολιτικής Προστασίας του Δήμου τους για το ύψος των ετήσιων ΚΑΠ που αντιστοιχεί στον Δήμο ή σε Συνδέσμους Δήμων⁷, να ζητήσουν ενημέρωση για τη διάθεσή τους και να διεκδικήσουν ένα σοβαρό μερίδιο ως ενίσχυση για το έργο τους. Γίνεται, λοιπόν, φανερό και σε αυτή την περίπτωση η ανάγκη έγκαιρου προγραμματισμού εκ μέρους των εθελοντικών οργανώσεων, όπως αναφέρθηκε στην αρχή, ώστε να είναι σαφείς και γρήγορες στις διεκδικήσεις τους.

Επίσης, μπορούν να ενημερώνονται μέσω του «Διαύγεια»⁸ ή της ιστοσελίδας του Υπουργείου Εσωτερικών⁹ για τις ετήσιες υπουργικές αποφάσεις κατανομής των πόρων αυτών (συνήθως τον Απρίλιο του τρέχοντος έτους).

⁷ Οι σύνδεσμοι Δήμων λαμβάνουν επιπλέον ενίσχυση ως Νομικά Πρόσωπα και δύναται να ενισχύσουν εθελοντικές οργανώσεις δασοφυτοπροστασίας. Αυτοί είναι: Σύνδεσμος Δήμων Δυτικής Θεσσαλονίκης, Σύνδεσμος Προστασίας και Ανάπλασης Πεντελικού (ΣΠΑΠ), Σύνδεσμος Πάρνηθας (ΣΥΝΠΑ), Σύνδεσμος Προστασίας και Ανάπτυξης Υμηττού (ΣΠΑΥ), Σύνδεσμος Δήμων Νότιας Αττικής (ΣυΔΝΑ), Αναπτυξιακός Σύνδεσμος Δυτικής Αθήνας (ΑΣΔΑ).

⁸ <https://diavgeia.gov.gr/>

⁹ <https://www.ypes.gr/category/deltia-typoy/>

3. Πρόγραμμα Ανάπτυξης και Αλληλεγγύης για την τοπική αυτοδιοίκηση «Αντώνης Τρίτσης»¹⁰.

Ένα νέο πρόγραμμα του ΕΣΠΑ 2014-2020 με σκοπό την εφαρμογή ενός ολοκληρωμένου στρατηγικού σχεδιασμού αναπτυξιακής προοπτικής και κοινωνικής αλληλεγγύης μέσω των φορέων της Αυτοδιοίκησης υλοποιείται μέσω της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης και Εφαρμογής του Υπουργείου Εσωτερικών με κύριους δικαιούχους τους Δήμους, τις Περιφέρειες, Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου ΟΤΑ και τους Συνδέσμους δήμων. Ένας από τους άξονες του προγράμματος είναι και η πολιτική προστασία (απόκτηση εξοπλισμού και μέσων και ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας για την αποτελεσματική εκτέλεση των ανατιθέμενων καθηκόντων). Από τα 2,5 δις ευρώ που συνολικού προϋπολογισμού του Προγράμματος, περίπου τα 130 εκατ. θα διατεθούν για σκοπούς πολιτικής προστασίας. Το πρόγραμμα είναι ανταγωνιστικό και δεν έχει ανώτατο όριο στις δράσεις που αιτούνται οι δικαιούχοι. Αυτό σημαίνει ότι οι δικαιούχοι πρέπει να έχουν έτοιμες, ώριμες και τεκμηριωμένες προτάσεις για την πολιτική προστασία σε τοπικό επίπεδο και να έχουν τη διοικητική και οργανωτική επάρκεια προκειμένου να υποβάλλουν και να υλοποιήσουν προτάσεις και έργα.

Από τους 360 Δήμους της χώρας, τις 13 Περιφέρειες και τους Διαδημοτικούς Φορείς (Συνδέσμους), μόνο 6 Δήμοι, 1 Σύνδεσμος και 1 Περιφέρεια μέχρι στιγμής υπέβαλαν ολοκληρωμένες προτάσεις. Παρόλο που σε πολλά δημοτικά συμβούλια ψηφίστηκαν αποφάσεις ένταξης με υπο-έργα που σχετίζονται με την πολιτική προστασία και ιδιαίτερα με τη δασοπροστασία και ασφάλεια των περιαστικών περιοχών τους, καθώς και των οικιστικών θυλάκων εντός δασικών εκτάσεων, δεν έχουν κατατεθεί ολοκληρωμένες προτάσεις σε φακέλους.

¹⁰ <https://eyde.ypes.gr/>

Παραδείγματα προτάσεων στο πρόγραμμα «Αντώνης Τρίτσης»

Σύνδεσμος Προστασίας και Ανάπτυξης Υμηττού (ΣΠΑΥ)

Μέσω της πρόσκλησης «ΑΤ06 Αστική Αναζωογόνηση» υποβλήθηκε από τον Σύνδεσμο Προστασίας και Ανάπτυξης Υμηττού (ΣΠΑΥ) πράξη με τίτλο «Δράσεις θωράκισης και ανάδειξης Υμηττού, Σύνδεσμος Προστασίας & Ανάπτυξης Υμηττού (Σ.Π.Α.Υ.)».

Η πράξη, μεταξύ άλλων, περιλαμβάνει προμήθεια εξοπλισμού/υποδομής για την αντιπυρική προστασία του όρους Υμηττού και ειδικότερα:

- προμήθεια και τοποθέτηση εννιά (9) νέων παρατηρητηρίων σε αντικατάσταση παλαιών,
- αναβάθμιση δεκατριών (13) υπαρχόντων παρατηρητηρίων,
- τοποθέτηση μεταλλικής περιφράξης περιμετρικά εκάστου παρατηρητηρίου και μεταλλικής πόρτας,
- προμήθεια και τοποθέτηση σαράντα δύο (42) νέων δεξαμενών πυρόσβεσης,
- αναβάθμιση είκοσι πέντε (25) υπαρχουσών δεξαμενών πυρόσβεσης, προμήθεια δεκαπέντε (15) πυροσβεστικών οχημάτων 4x4 τύπου pickup χωρητικότητας 500 λίτρων νερού,
- προμήθεια 2 υδροφόρων 10 τόνων,
- προμήθεια πυροσβεστικού εξοπλισμού για τις εθελοντικές ομάδες πυρόσβεσης,
- προμήθεια εξοπλισμού ένδυσης και ειδών ατομικής προστασίας,
- προμήθεια και εγκατάσταση 19 σύγχρονων πυλών ενημέρωσης κοινού για λόγους πολιτικής προστασίας περιμετρικά του Υμηττού.

Η πρόταση με συνολικό αίτημα 5.744.107,10 ευρώ εντάχθηκε στο πρόγραμμα.

Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας

Μέσω της πρόσκλησης “ΑΤ 08 Smart” η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας υπέβαλε πρόταση με τίτλο «Ανάπτυξη ολοκληρωμένου συστήματος επιτήρησης, έγκαιρης προειδοποίησης και μείωσης του κινδύνου από δασικές πυρκαγιές στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας», συνολικού προϋπολογισμού 4.960.000,00 ευρώ, η οποία εντάχθηκε.

Δήμος Βέλου-Βόχας

Μέσω της πρόσκλησης “ΑΤ 08 Smart” ο Δήμος Βέλου-Βόχας υπέβαλε πρόταση με τίτλο «Αντιμετώπιση της πανδημίας και των φυσικών καταστροφών μέσω εφαρμογών smart cities στον Δήμο Βέλου-Βόχας». Το προτεινόμενο έργο περιλαμβάνει μία σειρά δράσεις/έργα- μεταξύ άλλων και τη δυνατότητα αντιμετώπισης εκτάκτων γεγονότων και καταστάσεων- την προμήθεια και εγκατάσταση συστήματος πυρανίχνευσης σε δασικές περιοχές του Δήμου.

Δήμος Πάργας

Μέσω της πρόσκλησης “ΑΤ 08 Smart” ο Δήμος Πάργας υπέβαλε πρόταση με τίτλο «Εφαρμογή συστημάτων smart cities στην αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών και της πανδημίας στον Δήμο Πάργας». Η πρόταση περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, την προμήθεια και εγκατάσταση συστήματος πυρανίχνευσης σε δασικές περιοχές του Δήμου.

Δήμος Τανάγρας

Μέσω της πρόσκλησης “ΑΤ ο8 Smart” ο Δήμος Τανάγρας υπέβαλε πρόταση με τίτλο «Πολιτική προστασία - προστασία της δημόσιας υγείας - τεχνική βοήθεια & ψηφιακή σύγκληση του Δήμου Τανάγρας». Το προτεινόμενο έργο περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, και την προμήθεια και εγκατάσταση συστήματος πυρανίχνευσης σε δασικές περιοχές του Δήμου, καθώς και εντοπισμού πλημμυρών και, γενικότερα, τη δυνατότητα αντιμετώπισης εκτάκτων γεγονότων και καταστάσεων.

Δήμος Χαλκηδόνας

Μέσω της πρόσκλησης “ΑΤ ο8 Smart” ο Δήμος Χαλκηδόνας υπέβαλε πρόταση με τίτλο «Ολοκληρωμένο σύστημα αντιμετώπισης κρίσεων με στόχευση δασικές πυρκαγιές με πλατφόρμα αλληλεπίδρασης με τους πολίτες και ενίσχυση του στόλου οχημάτων πολιτικής προστασίας, πρόληψη συνεπειών πανδημίας, εφαρμογές «έξυπνης πόλης» και μετρητικές εφαρμογές και διαδραστικοί πίνακες σε σχολεία του Δήμου Χαλκηδόνας», με προϋπολογισμό 946.668,23 ευρώ και βρίσκεται στο στάδιο της αξιολόγησης.

Δήμος Σαλαμίνας

Μέσω της πρόσκλησης “ΑΤ ο8 Smart” ο Δήμος Σαλαμίνας υπέβαλε πρόταση με τίτλο “Ευφυή ολοκληρωμένα συστήματα για την ψηφιακή σύγκληση στην πρόβλεψη-πυροπροστασία, προστασία από COVID-19, πολιτική προστασία-ασφάλεια, εκπαίδευση, βιώσιμη ανάπτυξη, προστασία περιβάλλοντος, πολιτισμό και τουρισμό Δήμου Σαλαμίνας”. Ο Δήμος Σαλαμίνας αιτήθηκε το ποσό των 4.139.477,37 ευρώ και βρίσκεται στο στάδιο της αξιολόγησης.

Δήμος Νεμέας

Μέσω της πρόσκλησης “ΑΤ ο8 Smart|” ο Δήμος Νεμέας υπέβαλε πρόταση με τίτλο «Ανάπτυξη Ψηφιακής Πλατφόρμας Ολοκληρωμένων & Απομακρυσμένων Ψηφιακών Υπηρεσιών προς τους πολίτες και τις Επιχειρήσεις και Ανάπτυξη Ψηφιακών εφαρμογών για την Προστασία του Δήμου Νεμέας από Φυσικές Καταστροφές». Περιλαμβάνει υποέργο με τίτλο «Ανάπτυξη Ψηφιακών Εφαρμογών για την Προστασία του Δήμου Νεμέας από Φυσικές Καταστροφές» προϋπολογισμού 220.720,00 €.

Το υπο-έργο αφορά στην αποτελεσματική προστασία του Δήμου Νεμέας από τις φυσικές καταστροφές, την ενίσχυση της αειφορικής διαχείρισης της περιοχής και την συμβολή στην αναβάθμιση της ποιότητας ζωής, την προστασία του περιβάλλοντος και τη βιώσιμη ανάπτυξη της ορεινής περιοχής του Δήμου Νεμέας. Το έργο θα συμβάλλει αποτελεσματικά στην πρόληψη και αντιμετώπιση των φυσικών καταστροφών και ιδίως των δασικών πυρκαγιών, διαφυλάττοντας το περιβάλλον αλλά και τις μοναδικές αισθητικές και φυσικές αξίες που φιλοξενεί η περιοχή, συμβάλλοντας στην ολοκληρωμένη διαχείριση των φυσικών καταστροφών.

Δήμος Χίου

Μέσω της πρόσκλησης “ΑΤ ο8 Smart” ο Δήμος Χίου έχει υποβάλει πρόταση για προμήθεια συστήματος έγκαιρης προειδοποίησης κατοίκων σε περίπτωση κινδύνου δασικής πυρκαγιάς, προμήθειας τριών πυροσβεστικών οχημάτων (4X4, 2,5tn), ψηφιακού τηλεπικοινωνιακού εξοπλισμού, φορητής δεξαμενής δασοπυρόσβεσης κ.α.

Τι πρέπει να κάνουν οι εθελοντικές οργανώσεις

Οι εθελοντικές οργανώσεις δεν είναι απευθείας δικαιούχοι της χρηματοδότησης από το συγκεκριμένο πρόγραμμα. Τα αιτήματα και η γραφειοκρατική-τεχνική προετοιμασία των προτάσεων κατατίθενται και υλοποιούνται από τις αρμόδιες υπηρεσίες των Δήμων. Αυτό σημαίνει ότι απαιτείται και το αντίστοιχο ενδιαφέρον, η τεχνική επάρκεια και η διαθεσιμότητα προσωπικού από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Δήμου προκειμένου να ξεκινήσει και να επιτύχει η υποβολή μιας πρότασης.

Επομένως, οι εθελοντές πρέπει να απευθυνθούν στο Γραφείο Πολιτικής Προστασίας ή το Τμήμα Προγραμματισμού του δήμου τους προκειμένου να συντονιστούν, να σχεδιαστεί και να προχωρήσει μια πρόταση χρηματοδότησης και, κυρίως, να πιέσουν προκειμένου ο δήμος τους να ενεργοποιηθεί, να υποβάλλει προτάσεις, ώστε, μέσω των έργων και των δράσεων που θα εγκριθούν, να ενισχύσουν σε υλικό εξοπλισμό τις εθελοντικές οργανώσεις.

4. ΕΣΠΑ 2014-2020

Γενικά χαρακτηριστικά

Το ΕΣΠΑ (Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης) αποτελεί το βασικό στρατηγικό σχέδιο για την ανάπτυξη της χώρας με τη συνδρομή σημαντικών πόρων που προέρχονται από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία (ΕΔΕΤ) της Ευρωπαϊκής Ένωσης¹¹.

Το ΕΣΠΑ 2014-2020 αποτελείται από 20 Προγράμματα, από τα οποία τα 7 είναι Τομεακά και τα 13 Περιφερειακά: Τα Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα αφορούν έναν ή περισσότερους τομείς και έχουν ως γεωγραφικό πεδίο εφαρμογής όλη τη χώρα. Τα 13 Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα, ένα για κάθε μία από τις ελληνικές Περιφέρειες, περιλαμβάνουν δράσεις περιφερειακής εμβέλειας.

Στο πλαίσιο της Πολιτικής της Συνοχής της ΕΕ, η Ευρωπαϊκή Εδαφική Συνεργασία (ΕΕΣ) αποτελεί βασικό εργαλείο για την ενδυνάμωση των χωρικών συ-

¹¹ Περισσότερες πληροφορίες διαθέσιμες στο <https://www.espa.gr/el/Pages/staticESPA2014-2020.aspx>

νεργασιών στο ευρωπαϊκό πλαίσιο, αλλά και με τρίτες χώρες και συνιστά μία από τις κύριες επιλογές για την προγραμματική περίοδο 2014-2020. Η ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία σε επίπεδο κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης υλοποιείται μέσω προγραμμάτων διασυνοριακής, διακρατικής και διαπεριφερειακής συνεργασίας. Τα εν λόγω προγράμματα διακρίνονται σε διμερή και πολυμερή.

Τα 5 διμερή προγράμματα αφορούν τη συνεργασία με ισάριθμες χώρες που γειτνιάζουν με την Ελλάδα. Από τις χώρες αυτές οι τρεις αποτελούν μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Κύπρος, Βουλγαρία και Ιταλία) και λαμβάνουν χρηματοδότηση από το ΕΤΠΑ, ενώ οι δύο άλλες είναι υποψήφια κράτη-μέλη (Αλβανία και Δημοκρατία της Βόρειας Μακεδονίας) και χρηματοδοτούνται από το Μηχανισμό Προενταξιακής Βοήθειας (ΜΠΒ).

Τα διμερή Προγράμματα Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας αποτελούν σημαντικό μοχλό ανάπτυξης των περιφερειών που συμμετέχουν και από τις δύο πλευρές των συνόρων, για τη δημιουργία ενός κοινού ευρωπαϊκού χώρου συνεργασίας στην ευρύτερη περιοχή των Βαλκανίων, αλλά και των δυτικών και νοτίων συνόρων της χώρας.

Τα πολυμερή Προγράμματα Εδαφικής Συνεργασίας, στα οποία συμμετέχουν περιφέρειες της χώρας μας, είναι τα εξής:

- Αδριατικής-Ιονίου (διακρατικό)
- MED (διακρατικό)
- MED ENI CBC (διασυνοριακό)
- Black Sea basin ENI CBC (διασυνοριακό)
- INTERREG EUROPE (διαπεριφερειακό)
- Balkan Mediterranean (διακρατικό)

Η περιγραφή όλων των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (ΕΠ) του ΕΣΠΑ είναι διαθέσιμη στην επίσημη ιστοσελίδα του ΕΣΠΑ (www.espa.gr) και τα τρέχοντα έργα και δικαιούχοι στην ιστοσελίδα anaptyxi.gov.gr. Μια εθελοντική οργάνωση μπορεί να αναζητήσει πληροφορίες για το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα της Περιφέρειας που εδρεύει και ειδικά για τον Θεματικό Στόχο: «Κλιματική Αλλαγή-Πρόληψη». Αυτός είναι και ο θεματικός στόχος από τον οποίο μπορούν να πραγματοποιηθούν μέσω των Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων προμήθειες εξοπλισμού απαραίτητου για μια εθελοντική οργάνωση. Στον ίδιο θεματικό στόχο, μέσω των Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων, ενισχύεται το Πυροσβεστικό Σώμα, το οποίο ανανεώνει σταδιακά τον μηχανοκίνητο εξοπλισμό του. Οι προτάσεις πραγματοποιούνται μέσω των Περιφερει-

ών σε συνεργασία με το Πυροσβεστικό Σώμα. Στο τρέχον ΕΣΠΑ ο προϋπολογισμός του θεματικού στόχου «Κλιματική Αλλαγή-Πρόληψη» ανέρχεται στα 780 εκατ. ευρώ και έχουν διατεθεί ή πρόκειται να διατεθούν άμεσα 561 εκατ. ευρώ. Επομένως, υπάρχουν αδιάθετα περίπου 219 εκατ. ευρώ, που θα μπορούσαν να διατεθούν και για την ενίσχυση των εθελοντικών οργανώσεων.

Αν και φαινομενικά το τρέχον ΕΣΠΑ έχει διάρκεια ως το 2020, πολλές δράσεις εξακολουθούν «να τρέχουν» ή κατά πάγια πρακτική θα συνδεθούν με την επόμενη προγραμματική περίοδο 2021-2027 (δράσεις- «γέφυρες»). Άλλωστε, ένας από τους σκοπούς παρουσίασης των εργαλείων στον παρόντα οδηγό είναι να δείξει ποια είναι και πώς μπορούν να αναζητηθούν πληροφορίες ασχέτως προγραμματικής περιόδου.

Για το νέο ΕΣΠΑ 2021-2027 προγραμματίζεται η κατάρτιση Επιχειρησιακού Προγράμματος Πολιτικής Προστασίας με προϋπολογισμό 757 εκατ. ευρώ. Παράλληλα, ο Εθνικός Σχεδιασμός Πολιτικής Προστασίας 2020-2030 προβλέπει χρηματοδότηση και από το Ταμείο Ανάκαμψης της Ε.Ε. (461 εκατ. ευρώ), ενώ έχει ήδη υπογραφεί (28/1/2021) δανειακή σύμβαση για την χρηματοδότηση δράσεων από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (595 εκατ. ευρώ¹²). Από τις έως τώρα διαθέσιμες πληροφορίες και την διαβούλευση δεν προκύπτει σχεδιασμός για την ενίσχυση των εθελοντικών οργανώσεων σε υλικό εξοπλισμό. Η μόνη πρόβλεψη αφορά στην εκπαίδευση των εθελοντών μέσω της Εθνικής Σχολής Διαχείρισης Κρίσεων και Αντιμετώπισης Κινδύνων.

Οι εθελοντικές οργανώσεις δεν είναι απευθείας δικαιούχοι της χρηματοδότησης από το ΕΣΠΑ. Σε κάποια συγκεκριμένα εργαλεία ενδέχεται να είναι δικαιούχοι (π.χ. Προγράμματα Εδαφικής Συνεργασίας), παρ' όλα αυτά συνήθως δεν διαθέτουν την απαραίτητη διοικητική επάρκεια και οικονομική αυτόρκεια, προκειμένου να φέρουν εις πέρας τη γραφειοκρατική διαδικασία που απαιτείται. Τα αιτήματα και η γραφειοκρατική-τεχνική προετοιμασία των προτάσεων υλοποιούνται από τις αρμόδιες υπηρεσίες της Περιφέρειας. Αυτό σημαίνει ότι απαιτείται και το αντίστοιχο ενδιαφέρον, η τεχνική επάρκεια και η διαθεσιμότητα προσωπικού από τις αρμόδιες υπηρεσίες, προκειμένου να ξεκινήσει και να επιτύχει η υποβολή μιας πρότασης.

¹² Ειδική Υπηρεσία Επιτελικής Δομής ΕΣΠΑ Πολιτικής Προστασίας, Επιχειρησιακό Πρόγραμμα "Πολιτική Προστασία 2021-2027", Κείμενο Διαβούλευσης.

Τι πρέπει να κάνουν οι εθελοντικές οργανώσεις:

- να ενημερώσουν εγγράφως για το έργο και τις ανάγκες τους σε εξοπλισμό τις τοπικές αρχές και ειδικά την Περιφέρεια και τον Δήμο.
- να απευθυνθούν στην Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης της Περιφέρειας τους που έχει την αρμοδιότητα για τη διαχείριση, την παρακολούθηση και τον έλεγχο των αναπτυξιακών παρεμβάσεων - έργων, που χρηματοδοτούνται από το ΕΣΠΑ και έτσι να διερευνήσουν τις ευκαιρίες και τις δυνατότητες ενίσχυσης σε υλικό εξοπλισμό μέσω αυτού του χρηματοδοτικού εργαλείου.
- να απευθυνθούν στη Διεύθυνση Προγραμματισμού της Περιφέρειας τους προκειμένου να συντονιστούν, ώστε να σχεδιαστεί και να προχωρήσει μια πρόταση χρηματοδότησης. Οι αρμοδιότητες της Διεύθυνσης Αναπτυξιακού Προγραμματισμού ανάγονται ιδίως στον περιφερειακό αναπτυξιακό σχεδιασμό, την προώθηση των εθνικών στρατηγικών στόχων, τον επιχειρησιακό προγραμματισμό, την παρακολούθηση και αξιολόγηση των δράσεων της Περιφέρειας και την παρακολούθηση της αναπτυξιακής πορείας της Περιφέρειας.
- να απευθυνθούν στη Διεύθυνση Πολιτικής Προστασίας της Περιφέρειας ή του Δήμου τους προκειμένου να συντονιστούν, ώστε να σχεδιαστεί και να προχωρήσει μια πρόταση χρηματοδότησης.

Οι γραφειοκρατικές διαδικασίες είναι παρόμοιες είτε πρόκειται για ένα υλικό ή δράση (π.χ. προμήθεια ενός πυροσβεστικού οχήματος) είτε πρόκειται για περισσότερα. Καθώς το ΕΣΠΑ έχει ως στόχο του και την επίτευξη απορροφητικότητας των πόρων για τους σκοπούς που διατίθενται, καλό είναι οι προτάσεις να είναι και ανάλογου μεγέθους. Μια πρακτική είναι να υπάρξει συνεννόηση και συμφωνία περισσότερων εθελοντικών οργανώσεων στην ίδια περιοχή για τον εξοπλισμό που χρειάζονται, ώστε να υπάρξει μια συνολική πρόταση, ικανή να εγκριθεί και να χρηματοδοτηθεί από το ΕΣΠΑ.

Παραδείγματα προτάσεων

Προμήθεια Διασωστικού Εξοπλισμού από την Λέσχη Ελλήνων Καταδρομέων Ν. Πρέβεζας (ΛΕΚ Πρέβεζας).

Η ενίσχυση της ΛΕΚ Πρέβεζας με υψηλού επιπέδου διασωστικό εξοπλισμό πραγματοποιήθηκε μέσω του Ευρωπαϊκού Προγράμματος Εδαφικής Συνεργασίας Interreg V-A Ελλάδα-Ιταλία 2014-2020 και συγκεκριμένα το έργο “Ermis :an earthquake disasters` management integrated system will prevent natural disaster”. Με αυτή την χρηματοδότηση η ΛΕΚ Πρέβεζας απέκτησε ένα υπερσύγχρονο τρέιλερ μεταφοράς και ανάπτυξης διασωστικού εξοπλισμού για χρήση σε περίπτωση σεισμού.

Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Κεντρική Μακεδονία» 2014-2020

Το συγκεκριμένο έργο είχε τίτλο «Αναβάθμιση Δομών και Εξοπλισμού για την Πολιτική Προστασία της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας» με προϋπολογισμό 3.393.215,50 €. Εκτελέστηκε από τη Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας και ανάμεσα στους επωφελούμενους βρίσκονταν και εθελοντικές οργανώσεις.

Το φυσικό αντικείμενο του έργου, μεταξύ άλλων, περιελάμβανε:

- Προμήθεια προσωπικού εξοπλισμού για εθελοντές, στελέχη των Υπηρεσιών Πολιτικής Προστασίας και στελέχη της ΕΜΑΚ
- Προμήθεια ηλεκτρονικού εξοπλισμού για την αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών Πολιτικής Προστασίας
- Προμήθεια οχημάτων Πολιτικής Προστασίας
- Προμήθεια Η/Μ εξοπλισμού για την αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών Πολιτικής Προστασίας.

Το έργο αφορούσε στην αναβάθμιση της Πολιτικής Προστασίας στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας (ΠΚΜ) μέσω της προμήθειας απαραίτητου εξοπλισμού, τόσο για τις υπηρεσίες της ΠΚΜ όσο και για τις εθελοντικές οργανώσεις πολιτικής προστασίας που δραστηριοποιούνται στην Περιφέρεια, στο πλαίσιο ανάληψης πρωτοβουλιών που στοχεύουν στην ενίσχυση της πρόληψης και των δυνατοτήτων αντιμετώπισης φυσικών καταστροφών σε ζώνες υψηλού κινδύνου. Στην προσπάθεια αντιμετώπισης φυσικών καταστροφών, πολύ σημαντικό ρόλο διαδραματίζουν οι αναγνωρισμένες από τη Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας Εθελοντικές Οργανώσεις Πολιτικής Προστασίας, οι οποίες αποδεδειγμένα ενεργοποιούνται σε δράσεις πολιτικής προστασίας εντός της διοικητικής επικράτειας της ΠΚΜ. Στην ΠΚΜ δραστηριοποιούνται 60 εθελοντικές οργανώσεις πολιτικής προστασίας. Η Περιφέρεια έχει λάβει αιτήματα από πολλές από αυτές για την χορήγηση απαραίτητου εξοπλισμού, καθώς πολλές από τις οργανώσεις διαθέτουν απαρχαιωμένο ή ελλιπές εξοπλισμό.

Προμήθεια πυροσβεστικών οχημάτων και λοιπού εξοπλισμού σε εθελοντικές ομάδες.

Το έργο Interreg «eOUTLAND» υλοποιήθηκε στο πλαίσιο του «Προγράμματος Συνεργασίας Interreg V-A Ελλάδας-Βουλγαρίας 2014-2020» για την προγραμματική περίοδο 2014-2020. Η επένδυση αυτή εμπίπτει στην προτεραιότητα «Περιβάλλον και Κλίμα». Βασικό στοιχείο του έργου ήταν η ανιδιοτελής συμμετοχή εθελοντών για την αντιμετώπιση του αντίκτυπου των φυσικών καταστροφών. Σε επίπεδο εξοπλισμού, το πρόγραμμα διέθεσε χρηματοδότηση για μια ποικιλία εργαλείων για τους εθελοντές της πολιτικής προστασίας, όπως πυροσβεστικά οχήματα 4×4, προσωπικό εξοπλισμό προστασίας, επιχειρησιακό εξοπλισμό, εξοπλισμό πρώτων βοηθειών, ηλεκτρονικό εξοπλισμό και λογισμικό.

Από ελληνικής πλευράς, στο eOUTLAND συμμετείχε το Δίκτυο για την επιχειρησιακή Στήριξη και Εκπαίδευση Συλλόγων εθελοντών στον τομέα της Πολιτικής Προστασίας από φυσικές καταστροφές (ΔΣΕΣ), που ιδρύθηκε το 2015, ως αποτέλεσμα προηγούμενου έργου OUTLAND. Το δίκτυο αποτελείται στην πραγματικότητα από έξι (6) Δήμους-μέλη στη Βόρεια Ελλάδα: Θεσσαλονίκη, Θέρμη, Πυλαία- Χορτιάτη, Ωραιόκαστρο, Νεάπολη –Συκιές και Κομοτηνή. Νομικά, είναι Αστική μη Κερδοσκοπική Εταιρία όπου συμμετέχουν οι έξι δήμοι. Το ΔΣΕΣ εστιάζει στην εκπαίδευση/κατάρτιση/επιχειρησιακή υποστήριξη των εθελοντών πολιτικής προστασίας.

5. Πράσινο Ταμείο

Η πρόσκληση «Καινοτόμες δράσεις για πολίτες» υλοποιείται από το Πράσινο Ταμείο μέσω του χρηματοδοτικού προγράμματος «Φυσικό Περιβάλλον και Καινοτόμες Δράσεις». Οι εθελοντικές οργανώσεις αποτελούν κύριους δικαιούχους αυτού του χρηματοδοτικού εργαλείου, αλλά απαιτείται σύμπραξη με Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου και Ιδιωτικού Δικαίου εποπτευόμενα από το Ελληνικό Δημόσιο (πανεπιστημιακά ιδρύματα και ερευνητικά κέντρα, Οργανισμούς Τοπ. Αυτοδιοίκησης Α' και Β' βαθμού κ.ά.). Κάθε δυνητικός δικαιούχος έχει δικαίωμα συμμετοχής σε μία μόνο πρόταση, με εξαίρεση τους δικαιούχους που εδρεύουν σε παραμεθόριες νησιωτικές περιοχές (Λέσβος, Χίος, Σάμος, Λέρος, Κως και Καστελόριζο), που μπορούν να υποβάλλουν μέχρι δύο προτάσεις.

Κάθε πρόταση δεν μπορεί να υπερβαίνει τις 50.000 ευρώ. Η υποβολή πρότασης είναι σχετικά εύκολη και απλή και δεν ενέχει τεράστιο γραφειοκρατικό κόστος για μια λειτουργική, μεσαίου μεγέθους εθελοντική οργάνωση. Προσφέρεται για την πραγματοποίηση εκστρατειών ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης, περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, εκπαίδευση εθελοντών και πολιτών και παραγωγής σχετικού υλικού. Το βασικό μειονέκτημα αυτού του χρηματοδοτικού εργαλείου είναι πως δεν χορηγεί προκαταβολή ή εκ των προτέρων χρηματοδότηση. Αυτό σημαίνει ότι τα έξοδα για τις δράσεις πρέπει να τα αναλάβει αρχικά η οργάνωση και, εφόσον υποβάλλει τις σχετικές αναφορές στο Πράσινο Ταμείο, τότε να αποζημιωθεί για το κόστος. Συνεπώς, η οργάνωση που θα υποβάλλει πρόταση σε αυτό το εργαλείο, πρέπει να έχει ένα σχετικά εύρωστο ταμείο για την αρχική κάλυψη εξόδων.

¹³ Περισσότερες πληροφορίες στο <https://prasinotameio.gr/2020/12/28/%CE%BA%CE%B1%CE%B9%CE%B-D%CE%BF%CF%84%CF%8C%CE%BC%CE%B5%CF%83-%CE%B4%CF%81%CE%AC%CF%83%CE%B5%CE%B9%CF%83-%CE%BC%CE%B5-%CF%84%CE%BF%CF%85%CF%83-%CF%80%CE%BF%CE%B-B%CE%AF%CF%84%CE%B5%CF%83/>

¹⁴ Για περισσότερες πληροφορίες για την καλύτερη πραγματοποίηση δράσεων επικοινωνίας και ενημέρωσης δείτε περισσότερα στον σχετικό οδηγό του WWF Ελλάς https://contentarchive.wwf.gr/images/pdfs/WWFEllas_Toolkit_DasikesPyrkagies.pdf

Παράδειγμα προτάσεων

Εκστρατεία «Η φωτιά σε αφορά»

Το WWF Ελλάς σχεδίασε και υλοποίησε μια πρωτότυπη εκστρατεία στην Αχαΐα και την Κεφαλονιά, με τίτλο «Η φωτιά σε αφορά». Ο βασικός στόχος της εκστρατείας ήταν η ενημέρωση, ευαισθητοποίηση και άμεση κινητοποίηση των πολιτών ως κεντρικού παράγοντα πρόληψης, που θα μπορούσε να συμβάλει τόσο στη μείωση των περιστατικών δασικών πυρκαγιών όσο και στην έγκαιρη ειδοποίηση των αρμόδιων αρχών σε περίπτωση πυρκαγιάς.

Τα παραδοτέα της εκστρατείας ήταν τα εξής:

1. Επιστημονική ανάλυση των αιτιών δασικών πυρκαγιών στις δύο περιοχές.
2. Παραγωγή και κυκλοφορία/ διάθεση ενημερωτικού υλικού (φυλλάδια, αφίσες, τηλεοπτικά και ραδιοφωνικά μηνύματα.
3. Δημιουργία πακέτου περιβαλλοντικής εκπαίδευσης για την πρόληψη .
4. Διοργάνωση εκπαιδευτικών εργαστηρίων σε μέλη της σχολικής κοινότητας, καθώς και υλοποίηση εξειδικευμένων εργαστηρίων κατάρτισης για τους αρμόδιους, για τις δασικές πυρκαγιές, τοπικούς φορείς και τα μέλη των εθελοντικών ομάδων δασοπροστασίας, και των δύο περιοχών.
5. Σχεδιασμός, κατασκευή και τοποθέτησή 6 ενημερωτικών πινακίδων για τον δείκτη εκτίμησης κινδύνου πυρκαγιάς.

Άμεσοι συνεργάτες του WWF Ελλάς σε αυτή την προσπάθεια υπήρξαν η Θεατροπαιδαγωγική Οργάνωση ΠΑιΘέα, η Εθελοντική Οργάνωση Πυρόσβεσης Διάσωσης Βραχοναϊκών (ΕΟΠΥΔ) και η Εθελοντική Οργάνωση Προστασίας Περιβάλλοντος Πυλάρου.

ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

Η απορρόφηση πόρων από θεσμικούς φορείς απαιτεί μια σειρά από υποχρεώσεις που πρέπει να πληροί μια οργάνωση που ασχολείται με τη δασοφυροπροστασία. Ακόμα και αν υποθέσουμε ότι έχουν βρεθεί οι κατάλληλες πηγές και έχουν αποδώσει οι προσπάθειες για την προμήθεια εξοπλισμού ή την πραγματοποίηση δράσεων μέσω αυτών, θα πρέπει να πληρούνται μια σειρά από ουσιαστικά και τυπικά κριτήρια για τις εθελοντικές οργανώσεις.

1. Να είναι δικαιούχοι ή να συνδεθούν με φορείς που είναι δικαιούχοι

Όπως είδαμε παραπάνω, για την πλειοψηφία των θεσμικών- δημόσιων χρηματοδοτικών πηγών οι εθελοντικές οργανώσεις δεν είναι απευθείας δικαιούχοι. Αυτό σημαίνει ότι θα πρέπει να υπάρξει συνεργασία με τις κατάλληλες και αρμόδιες υπηρεσίες ανά χρηματοδοτικό εργαλείο σε επίπεδο περιφέρειας ή δήμου. Η αναζήτηση και οι απαραίτητες επαφές ενημέρωσης και η καλλιέργεια σχέσεων με τους φορείς- κλειδιά είναι μια από τις κρίσιμότερες κινήσεις, προκειμένου να πετύχει μια απόπειρα ενίσχυσής τους.

2. Να έχουν τεκμηριώσει τις ανάγκες τους

Για να πετύχει μια πρόταση την χρηματοδότηση θα πρέπει η εθελοντική οργάνωση που την υποβάλει να μπορεί να πιστοποιήσει ικανότητα υλοποίησης και υποστήριξης των προτεινόμενων δράσεων. Η ιδέα πρέπει να είναι ώριμη, να παρουσιάζει συνοχή, να συνάδει με τους στόχους της οργάνωσης και να περιλαμβάνει ένα ρεαλιστικό και πραγματικό (με τις συνθήκες της αγοράς) προϋπολογισμό, καθώς και ένα εφικτό χρονοδιάγραμμα.

3. Να συμμετέχουν στις διαδικασίες διαβούλευσης

Σε κάποιες περιπτώσεις οι υπηρεσίες που διαχειρίζονται συγκεκριμένα χρηματοδοτικά εργαλεία πραγματοποιούν διαδικασίες διαβούλευσης, όπου οι ενδιαφερόμενοι φορείς μπορούν να υποβάλλουν σχόλια, ιδέες και προτάσεις. Σε πολλές περιπτώσεις η συμμετοχή στη δημόσια διαβούλευση έχει αποτελέσει ευκαιρία για έγκαιρη υιοθέτηση ιδεών, ώστε να προετοιμαστεί το έδαφος για μελλοντική χρηματοδότηση.

4. Να πληρούν τις προδιαγραφές που προβλέπονται από την νομοθεσία

Με τον νόμο ν. 4873/2021 για τις εθελοντικές ομάδες (ΦΕΚ Α' 248) «Προστασία του εθελοντισμού, ενίσχυση της δράσης της Κοινωνίας των Πολιτών, φορολογικά κίνητρα για την ενίσχυση της κοινωφελούς δράσης των Οργα-

νώσεων Κοινωνίας Πολιτών (Ο.Κοι.Π.) και λοιπές διατάξεις» θεσπίζονται κριτήρια που πρέπει να πληρούν οι εθελοντικές οργανώσεις προκειμένου να αποδεικνύουν τον νόμιμο τρόπο λειτουργίας τους. Σύμφωνα με το άρθρο 10 «Χρηματοδότηση κοινωφελών φορέων», οι κοινωφελείς φορείς δύνανται να λαμβάνουν κρατική χρηματοδότηση:

- α) έως πενήντα χιλιάδες (50.000) ευρώ κατ' έτος, υπό την προϋπόθεση ότι είναι εγγεγραμμένοι στη Δημόσια Βάση Δεδομένων Ο.Κοι.Π. του άρθρου 6 και
- β) οποιουδήποτε ποσού, υπό την προϋπόθεση ότι είναι εγγεγραμμένοι στο Ειδικό Μητρώο Ο.Κοι.Π. του άρθρου 7 (εγγεγραμμένες Ο.Κοι.Π.). Στον ίδιο νόμο τα κεφάλαια Γ' «Κρατική χρηματοδότηση- Υποχρεώσεις Κοινωφελών Φορέων-Κυρώσεις» και ΣΤ' «Φορολογικά κίνητρα για την ενίσχυση της κοινωφελούς δράσης και των Ο.Κοι.Π.» θα πρέπει να προσεχθούν ιδιαίτερος.

Η ένταξη στο μητρώο της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας (ν. 4662/2020) είναι μια προϋπόθεση που καταδεικνύει με κάποιον τρόπο την επίσημη λειτουργία μιας εθελοντικής οργάνωσης στον τομέα της δασοπροστασίας. Σίγουρα είναι ένα κριτήριο που δεν είναι νομικά δεσμευτικό για την ενίσχυση μέσω συγκεκριμένων χρηματοδοτικών εργαλείων, αλλά αδιαμφισβήτητα συμβάλλει στην τεκμηρίωση της δράσης των οργανώσεων.

Ανεξαρτήτως της πηγής χρηματοδότησης οι εθελοντικές οργανώσεις πρέπει να πληρούν και μια σειρά από τυπικά κριτήρια:

- **Νομική υπόσταση**, η οποία αποδεικνύεται από καταστατικό και λοιπά νομιμοποιητικά έγγραφα (έγκριση πρωτοδικείου, σύσταση Δ.Σ., αποφάσεις εξελεγκτικής επιτροπής).
- **Διατήρηση καλά ενημερωμένων βιβλίων** πρακτικών Διοικητικών Συμβουλίων, Γενικών Συνελεύσεων, Ταμείου (εσόδων- εξόδων) και Περιουσίας (ή εφορείου υλικών).
- **Φορολογική και ασφαλιστική ενημερότητα**.
- **Μόνιμη έδρα** και οργανωμένο χώρο συναθροίσεων ή εργασιών.
- **Πιστοποιητικά δράσης από δημόσιους φορείς** (π.χ. μια βεβαίωση από τον τοπικό διοικητή της πυροσβεστικής ή τον προϊστάμενο πολιτικής προστασίας, απολογισμοί, δημοσιεύματα).
- **Αριθμό Φορολογικού Μητρώου (ΑΦΜ)**.
- **Τραπεζικό Λογαριασμό**, ο οποίος να είναι ενεργός στο όνομα της οργάνωσης.
- **Μπλοκάκια είσπραξης/ δωρεάς** θεωρημένα από την αρμόδια Διεύθυνση Σωματείων της οικείας Περιφέρειας.
- **Ετήσιους ισολογισμούς, προϋπολογισμούς, και απολογισμούς**.

Επίλογος

Σε επίρρωση όσων προαναφέρθηκαν, ο παρών οδηγός επιχειρεί να συστηματοποιήσει το σύνολο των ενεργειών, στις οποίες μπορεί να προβεί μια εθελοντική οργάνωση για την εξασφάλιση ιδιωτικών ή θεσμικών πόρων. Επιδιώκει να αποτελέσει ένα χρήσιμο εγχειρίδιο, που θα συμβάλλει στη βιωσιμότητα των οργανώσεων μέσα σε ένα αυξανόμενα ανταγωνιστικό περιβάλλον, που χαρακτηρίζεται από αυξημένες κοινωνικές προσδοκίες και περιορισμένες χρηματοδοτικές πηγές.

Μια εθελοντική οργάνωση μπορεί να χαρακτηριστεί από επαγγελματισμό σε ό,τι αφορά στην πρόσβαση και διαχείριση πόρων. Σ' αυτό το πλαίσιο ο οδηγός επιχειρεί την παράθεση πρακτικών συμβουλών για την προετοιμασία, το σχεδιασμό και την υλοποίηση της διαδικασίας εξεύρεσης πόρων. Κάθε οργάνωση μπορεί επιλέξει τα στοιχεία εκείνα που ταιριάζουν πιο πολύ στο χαρακτήρα και τους σκοπούς της και να αντλήσει από τον οδηγό αυτό ένα χρήσιμο ευρετήριο μεθόδων και προοπτικών χρηματοδότησης.

100

Το WWF αγωνίζεται για την προστασία του περιβάλλοντος σε 6 ηπείρους και σε περισσότερες από 100 χώρες.

1961

Το WWF ιδρύθηκε το 1961 στην Ελβετία.

1991

Το WWF ιδρύει γραφείο στην Αθήνα το 1991.

300

Στην Ελλάδα έχουμε υλοποιήσει περισσότερες από 300 δράσεις.

1995

Η οικονομική διαχείριση του WWF Ελλάς ελέγχεται από ορκωτούς λογιστές σε ετήσια βάση από το 1995.

80%

των περιβαλλοντικών δράσεων του WWF Ελλάς εντάσσεται στις παγκόσμιες προτεραιότητες του WWF.

5.000.000

Μας στηρίζουν περισσότεροι από 5.000.000 υποστηρικτές παγκοσμίως. Στην Ελλάδα έχουμε 9.000 υποστηρικτές.

Αποστολή του WWF είναι να σταματήσει την υποβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος και να χτίσει ένα μέλλον αρμονικής συνύπαρξης ανθρώπων και φύσης, προστατεύοντας τη βιοποικιλότητα, διασφαλίζοντας τη βιώσιμη χρήση των ανανεώσιμων φυσικών πόρων, και προωθώντας τη μείωση της ρύπανσης και της σπάταλης κατανάλωσης.

